

Artikkel 1 Eriolümpia missioon, eesmärk ja põhimõtted

1.1 Missiooni sõnastus

Eriolümpia missioon on pakkuda intellektipuudega lastele ja täiskasvanutele aastaringseid sporditreeninguid ja -võistlusi erinevatel eriolümpia spordialadel, andes neile võimaluse arendada järjepidevalt oma füüsilist võimekust, demonstreerida julgust, kogeda rõõmu ja saada osa auhindade jagamisest ning jagada oma oskusi ja sõprust oma pere, teiste eriolümpia sportlaste ja kogukonnaga.

1.2 Eriolümpia eesmärk

Eriolümpia põhieesmärk on aidata intellektipuudega inimestel olla ühiskonnale kasulikud ja täisväärtuslikud liikmed. Selleks pakub eriolümpia neile õiglase võimaluse arendada ja näidata oma oskusi ja annet sporditreeningutel ja -võistlustel ning kasvatada avalikkuse teadlikkust nende võimetest ja vajadustest.

1.3 Eriolümpia põhimõtted

Eriolümpia asutamisel lähtuti alljärgnevatest põhimõtetest (ühisnimetusega „Asutamispõhimõtted“). Neist põhimõtetest tuleb eriolümpia ülemaailmse liikumise tegevuses ja laienemises jätkuvalt juhendada.

1.3 (a)

Intellektipuudega inimesed saavad õige juhendamise ja julgustamise korral nautida, õppida ja panustada individuaal- ja meeskonnasporti, mida on kohandatud vastavalt nende vaimse ja füüsilise puude vajadustele.

1.3 (b)

Järjepidev treening pädevate treenerite käe all, mille puhul pööratakse rõhku füüsilise vormi parandamisele, on spordivõimete arenguks esmavajalik ning võrdsete võimete sportlaste osalemine võistlustel on nende oskuste proovilepanekuks kõige sobivam viis, mis annab võimaluse mõõta nende edenemist ja motiveerib isiklikku arengut.

1.3 (c)

Sporditreeningud ja -võistlused pakuvad intellektipuudega inimestele füüsilist, vaimset, sotsiaalset ja hingelist kasu, tugevnevad peresidemed ning nii osalemine kui ka pealtvaatamine võrdsuse, austuse ja omaksvõtu õhustikus lähendab intellektipuudega inimesi kogukonnale laiemalt.

1.3 (d)

Igal intellektipuudega inimesel, kes vastab üldreeglites (vt artikkel 2, punkt 2.1) sätestatud sobivusnõuetele, peaks olema võimalus osaleda eriolümpia pakutaval sporditreeningutel ja -võistlustel ning neist kasu saada.

1.3 (e)

Eriolümpia eesmärk on ületada mis tahes rassi-, soo-, usutunnistuse, etnilise päritolu, geograafia ja poliitfilosoofia piirid ning pakkuda sporditreeninguid ja -võistlusi kõigile sobivatele intellektipuudega inimestele vastavalt ühtsetele ülemaailmsetele standarditele.

1.3 (f)

Eriolümpia tunnustab ja edendab spordi ausa mängu põhimõtteid ning osalemisrõõmu nimel spordi harrastamist. Sellest lähtuvalt on eriolümpia eesmärk võimaldada igale sportlasele osalemist treeningutel ja võistlustel, mis pakuvad parimat väljakutset selle sportlase võimetele, olenemata sportlase tasemest. Seega peavad eriolümpiamängud ja turniirid pakkuma spordialasid ja võistlusi, mis sobivad sportlaste võimete tasemetega ning võimaldavad meeskonnasportialade puhul igal sportlasel igas mängus osaleda.

1.3 (g)

Eriolümpia julgustab sporditreeningute ja -võistluste läbiviimist kohalikul, piirkondlikul ja kogukondlikul tasandil (sh koolides) kui viisi suurima arvu sobivate sportlasteni jõudmiseks.

1.4 Eriolümpia struktuur

Eriolümpia liikumine koosneb järgmistest ühendustest ja isikutest.

1.4 (a) **SOI**

SOI (Special Olympics Inc.) on eriolümpia liikumise looja ja rahvusvaheline juhtorgan, mille asutas SOI asutaja Eunice Kennedy Shriver. SOI on eriolümpia liikumise rahvusvaheline juhtorgan. Eriolümpia ülemaailmse juhtorganina vastutab SOI kõigi eriolümpia ametlike põhimõtete ja nõuete kehtestamise ja jõustamise eest, kontrollib üle maailma eriolümpia akrediteeritud programmide tegevust ja laienemist ning pakub akrediteeritud programmidele ja mängude korralduskomiteedele treeningutega seotud, tehnilist ja muud abi. SOI on mittetulundusühing, mille tegevust reguleerivad Ameerika Ühendriikide Columbia osariigi seadused ning mille peakorter asub Ameerika Ühendriikides Columbia osariigis Washingtonis.

1.4 (b)

Akrediteeritud programmid: SOI litsenseerib ja akrediteerib üle maailma nõuetele vastavaid akrediteeritud programme, mille eesmärk on läbi viia eriolümpia treeninguid ja võistlusi oma vastavas geograafilises piirkonnas. Üldreeglitega lubatud määral võivad need akrediteeritud programmid omakorda otse juhtida, litsentsida ja akrediteerida muid nõuetele vastavaid ühendusi, mis soovivad tegutseda kohalike oma geograafilise piirkonna alamprogrammidenä (nt linna või maakonna tasandi programmid).

(1) *Akrediteeritud programmide volitused ja kohustused.*

Kui üldreeglid ei sätesta muul moel, siis on igal akrediteeritud programmil täisõigus ja -vastutus eriolümpia treeningute ja võistluste korraldamiseks ja juhtimiseks oma geograafilistes piirides, alludes sealjuures üldreeglite, akrediteeritud programmide akrediteerimislitsentsi, akrediteerimisstandardite ja muude ühisstandardite nõuetele.

(2) *Akrediteeritud programmi otsuseid langetava organi pädevusala*

Lähtudes üldreeglitest ja muudest ühisstandarditest ning SOI akrediteeritud programmi akrediteeringu säilitamiseks on igal akrediteeritud programmil õigus määrata alljärgnev: oma tegevuse ulatus; akrediteeritud programmi või selle alamprogrammide (kui neid on) alluvusalal korraldatavate mängude sagedus ja ulatus; võistlejate valimine akrediteeritud programmi esindamiseks eriolümpia maailmamängudel (vajadusel ka piirkondlikel mängudel); akrediteeritud programmi töötajate ja vabatahtlike tegevust reguleeriv personalipoliitika; oma alluvusalasse kuuluvate alamprogrammide loomise ja kontrollimise nõuded; akrediteeritud programmi ja/või selle alamprogrammide (kui neid on) alluvusalas rahaliste vahendite hankimise viisid ja projektid; ja üldiselt kõik muu oma geograafilises alluvusalas eriolümpia programmide korraldamise, juhtimise ja rahastamisega seonduv (v.a maailmamängude ja piirkondlike mängudega seonduv) seni, kuni ei esine ühtegi vastuolu, ei protseduurilist ega ka olemuslikku, akrediteeritud programmi ja akrediteerimisnõuete, programmi akrediteerimislitsentsi, üldreeglite ega muude ühisstandarditega.

(3) *Akrediteeritud programmide piirkondlik jagunemine 3.1 Piirkondade eesmärk; nende loomine ja ülesehitus*

SOI kehtestab aeg-ajalt uuesti piirkonnad, mille eesmärk on lihtsustada eriolümpia liikumise tõhusat juhtimist ja laienemist, hõlbustada teabe ja ideede vahetamist SOI ja akrediteeritud programmide vahel ning ühes või mitmes piirkonnas asuvate üksikute akrediteeritud programmide vahel.

3.2. Akrediteeritud programmide piirkondlik jagunemine

SOI otsustab, kas konkreetset piirkonda tunnustada ja kuidas iga tunnustatud piirkond määratleda; samuti on sel õigus piirkonnad (või nende vastavad alampiirkonnad) ümber

määratleda, kui seda on SOI arvates eriolümpia liikumise heaoluks vaja.

3.3. Alampiirkondlik jagunemine

SOI võib soovi korral tunnustada maailmas juba tunnustatud rahvusvahelise piirkonna sees asuvaid eraldi üksikpiirkondi („alampiirkonnad“). SOI teavitab kõiki akrediteeritud programme regulaarselt SOI tunnustatud alamprogrammide määratlusest ja ülesehitusest.

1.4 (c) **Mängude korralduskomitee(d) (MKK(-d))**

MKK-d on eraldiseisvad mittetulundusorganisatsioonid või -ühingud, millele SOI annab aeg-ajalt volituse maailmamängude või piirkondlike mängude korraldamiseks, rahastamiseks ja juhtimiseks. Iga MKK õigused ja kohustused määrab ainuisikuliselt SOI ning need sätestatakse SOI ja iga volitatud MKK vahel sõlmitavas kirjalikus lepingus. SOI lepingud MKK-ga sätestavad täpsed nõuded selle MKK juhitud maailmamängude või piirkondlike mängude korraldamiseks lisaks üldreeglite ja muude ühisstandarditega kehtestatud.

- 1.4 (d) **Muud SOI rajatud või tunnustatud organisatsioonid** Aeg-ajalt tunnustab või loob SOI või annab oma akrediteeritud programmidele volituse luua erinevaid nõukogusid ja komiteesid, mis koosnevad akrediteeritud programmide esindajatest või osalejatest või muudest eriolümpiaga seotud isikutest ning mille eesmärk on aidata SOI-t selle põhimõtete arendamises ja jõustamises, programmi haldamises ja laiendamises ning vahetada teavet SOI ja akrediteeritud programmide vahel ja sees üle kogu maailma, sh (kuid mitte ainult) juhtivnõukogud ja muud üldreeglites sätestatud nõuandvad komiteed (ühisnimetusega „nõukogud“). Nõukogudel on eriolümpia liikumise sees oluline nõuandja roll. Iga nõukogu tegeleb talle üldreeglites sätestatud ülesannetega, või mis tahes muu SOI loodud nõukogu puhul SOI poolt nõukogu loomiseks ja selle vastutusala määramiseks väljastatud dokumendis täpsustatud ülesannetega.

Artikkel 2 Eriolümpia sportlased

2.1 Nõuded eriolümpial osalemiseks

2.1 (a) **Üldised valikukriteeriumid**

Iga vähemalt kaheksaastane intellektipuudega inimene saab osaleda eriolümpial.

2.1 (b) **Vanusepiirang**

Eriolümpial osalemisel ülemist vanusepiiri pole. Eriolümpial osalemise alumine vanusepiir on kaheksa aastat. Väikesportlaste programm tutvustab spordimaailma kahe- kuni seitsmeaastastele lastele eesmärgiga valmistada nad ette eriolümpia sporditreeninguteks ja -võistlusteks vanemas eas. Lisaks võib akrediteeritud programm lubada vähemalt kuueaastastel lastel võtta osa akrediteeritud programmi pakutavatest vanusele sobivatest treeningprogrammidest ja eriolümpia ürituste raames toimuvatest vanusele sobivatest kultuurilistest ja sotsiaasetest sündmustest. Selliseid lapsi võib nimetatud treeningutel või mittevõistluslikel üritustel osalemise eest tunnustada osalemistunnistusega või muude SOI heaks kiidetud tunnustusviisidega, mis pole seotud eriolümpia võistlusel osalemisega. Enne kaheksandat sünnipäeva ei tohi ükski laps eriolümpia võistlusel osaleda (ja talle ei tohi anda võistlusega seotud medaleid ega meeneid).

2.1 (c) **Puude aste**

Eriolümpia treeningutel ja võistlustel saavad osaleda intellektipuudega inimesed, kes vastavad punktis 2.1. sätestatud vanusepiirangutele ning olenemata sellest, kas inimesel on veel muid vaimseid või füüsilisi puudeid seni, kuni ta vastab eriolümpial osalemise nõuetele lähtuvalt üldreeglite nõuetele.

2.1 (d) **Intellektipuudega inimeste tuvastamine**

Inimesele omistatakse intellektipuue eesmärgiga määratleda tema sobivus eriolümpial osalemiseks, kui inimene vastab ühele alljärgnevatest nõuetest:

- 1) pädev asutus või isik on tuvastanud inimesel intellektipuude; või

2) inimesel on vaimse arengu mahajäämus vastavalt standardmõõtmisele, nagu näiteks intelligentsuskvoodile (IQ-testile) või muule selle akrediteeritud programmi riigi asjatundjate hulgas vaimse arengu mahajäämuse tuvastamiseks üldtunnustatud usaldusväärsele mõõtmisviisile; või

3) inimesel on tihedalt seotud arengupuue. „Tihedalt seotud arengupuue“ tähendab, et inimesel esineb funktsionaalset piiratust nii üldises teadmiste omandamises (nt IQ järgi) kui ka kohanemisoskustes (nt vaba aja tegevustes, tööl, iseisevas elus, enda tegevuse juhtimises ja enda eest hoolitsemises). **Inimesed, kelle funktsionaalne piiratus põhineb ainult füüsilisel, käitumuslikul või emotsionaalsel puudel või konkreetsel teadmiste omandamise või meelepuudel, ei sobi eriolümpia sportlasteks, kuid võivad sobida osalema eriolümpial vaabatahtlikuna.**

2.1 (e) *Paindlikkuse säilitamine sobilike sportlaste tuvastamisel*

Akrediteeritud programm võib taotleda SOI-lt eriluba eelpool toodud alapunktis (d) kirjeldatud sobivusnõuete eiramiseks, kui akrediteeritud programm usub, et esinevad erakorralised asjaolud, mis eiramist põhjendavad ning akrediteeritud programm teavitab SOI-t sellest kirjalikult. SOI võtab sellised taolused kiirelt arvesse, kuid jätab endale õiguse lõplikuks ostustamiseks, kas konkreetne nõuete eiramine või erand on põhjendatud.

Artikkel 3 Eriolümpia sporditreeningud ja -võistlused

3.1 Eriolümpia sporditreeningute ja -võistluste põhimõtted

Eriolümpia treening- ja võistlusprogrammide ning -ürituste kavandamisel ja läbiviimisel tuleb silmas pidada alljärgnevat eesmärki.

3.1 (a)

Tutvustada eriolümpiat kui sportlasekeskset liikumist, mille treeningutel ja võistlustel keskendutakse sportlastele ning mille käigus pakutakse neile tähendusrikast võimalust osaleda eriolümpia programmi lisategevustes.

3.1 (b)

Iga sportlase füüsiliste, sotsiaalsete, psühholoogiliste, vaimsete ja hingeliste omaduste ja võimete arendamine.

3.1 (c)

Toetada sportlaslikku vaimu ja spordiga tegelemise rõõmu, rõhutades ja tunnustades iga sportlase osaluse ja isikliku panuse olulisust ning isiklike saavutusi eriolümpial, olenemata sportlase võimetest võrreldes teistega või konkreetse võistluse tulemustest.

3.1 (d)

Julgustada sportlasi püüdlema valitud spordialas oma võimete tipu poole, pakkudes neile selleks võimalusi ning aidata nende treeneritel ja peredel pakkuda neile suuremat tuge ja julgustust.

3.1 (e)

Suurendada avalikkuse teadlikkust intellektipuudega inimeste vajadustest ja võimetest ning suurendada avalikkuse toetust eriolümpiale, julgustades eriolümpial osalema lapsevanemaid, õpetajaid, koole, kodanikuühendusi, ettevõtteid, vaba aja keskusi ja parke, meditsiini- ja vaimse tervisega tegelevaid asutusi ning iseseisva elu keskusi, mis pakuvad intellektipuudega inimestele hooldamist või tuge, ning muid kodanikuühendusi, riigiasutusi, sotsiaal- või spordile keskendunud asutusi kogukonnas üldisemalt.

3.1 (f)

Toetada ja peegeldada eriolümpia võistlustel iidsete ja kaasaegsete olümpiamängude väärtusi, nõudeid ja tavasid, avardades ja rikastades neid intellektipuudega inimeste füüsiliste ja hingeliste omaduste kaasamise ja tunnustamise läbi, et suurendada nende väärikustunnet ja enesehinnangut.

3.2 Tasu küsimise keeld

Mitte ükski akrediteeritud programm ega MKK ei tohi nõuda eriolümpia sportlastelt ega

nende peredelt mitte ühegi eriolümpia ürituse või võistluse puhul osalemise tingimusena osalus-, registreerimis-, treening- ega võistlustasu ega mis tahes muu tasu maksmist või maksmise lubamist (ühisnimega „keelatud tasud“). Eelnev lause ei keela akrediteeritud programmil küsida oma alamprogrammidele akrediteerimistasu, mis aitab katta nende alamprogrammide juhtimise kulusid vastavalt üldreeglitele, juhul kui akrediteerimistasu on mõistliku suurusega ja SOI poolt heaks kiidetud ning kui alamprogramm, mille käest tasu maksmist nõutakse, ei küsi ega võta vastu keelatud tasusid sportlastelt ega nende peredelt.

3.3 Eriolümpia sporditreeningute ja -võistluste üldnõuded

3.3 (a) *Volitused*

Eriolümpia sporditreeninguid ja -võistlusi võib läbi viia ainult SOI, akrediteeritud programm või MKK või nende heakskiidu ja otsese järelevalve all. Mitte ükski akrediteeritud programm ei tohi lubada ega kaasata ühtegi kolmandat osapoolt, välja arvatud spordiklubid ja -ühendused, selle akrediteeritud programmi nimel mis tahes eriolümpia võistluse, turniiri või treeningürituse juhtimisse ega korraldamisse.

3.3 (b) *Standardid*

Kõiki eriolümpia sporditreeninguid ja võistlusi tuleb läbi viia kooskõlas üldreeglitega, SOI spordireeglitega ja muude ühisstandarditega. Iga akrediteeritud programm koostab oma sporditreeningute ja võistlusprogrammid, mis pakuvad parimaid võimalusi nii rajatiste ja varustuse, spordiriietuse, treeningute, treenerite, kohtunike ja korralduse osas kui ka sportlaste ja nende peredega seotud ürituste puhul. Eriolümpia sporditreeninguid- ja võistlusi tuleb läbi viia viisil, mis kaitseb osalevaid sportlasi, pakkudes neile õiglasi ja võrdseid võistlustingimusi ning toetades sportlike võimete ühtset testimist, nii et mitte ükski võistleja ei saa teise ees ebaõiglast eelist.

3.3 (c) *Sportlastele pakutav programmivalik*

Iga akrediteeritud programm pakub mitmeid spordiüritusi ja -tegevusi, mis sobivad iga konkreetse sportlase vanuse ja võimetega, hõlmates sealhulgas üht või mitut ametlikku spordiala. Iga akrediteeritud programmi sporditreeningute ja -võistluste eesmärgid peavad olema kooskõlas SOI spordireeglitega ning toetama kõigi sobilike sportlaste täiemahulist osavõttu. Need programmid hõlmavad (kuid mitte ainult) traditsioonilisi eriolümpia spordiprogramme, eriolümpia ühendava spordi (Unified Sports®) ja liikumisaktiivsuse treeningprogramme (mida kirjeldatakse vastavalt punktides 3.11 ja 3.12)

3.3 (d) *Avalikkuse harimine ja teavitamine*

Eriolümpia sporditreeninguid ja -võistlused korraldatakse avalikes kohtades. Iga akrediteeritud programm või MKK annab endast parima, et neile üritustele tuleks pealtvaatajaid ning tagada ürituste kajastamine kohalikus ajakirjanduses selleks, et suurendada avalikkuse teadlikkust intellektipuudega inimeste vajadustest ja võimetest ning leida neile rohkem toetust.

3.3 (e) *Vabatahtlike ja perede kaasamine*

Akrediteeritud programmid ja MKK-d peavad pakkuma vabatahtlikele ja sportlaste pereliikmetele kõiki võimalusi treeningürituste ja võistluste korraldamisel ja läbiviimisel kaasalöömiseks. Akrediteeritud programmid ja MKK-d peavad julgustama vabatahtlike ja pereliikmeid osalema aktiivselt ka avalikkuse teadlikkuse suurendamises eriolümpia eesmärkide ja hüvede kohta.

3.3 (f) *Meditsiinilised ja ohutusega seotud üldnõuded*

Akrediteeritud programmid ja MKK-d viivad kõik sporditreeninguid ja -võistlused läbi ohutus keskkonnas, võttes tarvitusele kõik mõistlikud sammud, sealhulgas head riskihalduspraktikad, et kaitsta kõigil eriolümpia üritustel sportlaste, treenerite, vabatahtlike, pealtvaatajate ja teiste osalejate tervist ja ohutust. Akrediteeritud programmid ja MKK-d peavad järgima ka SOI spordireeglites kirjeldatud üldisi ja spordispetsiifilisi meditsiinilisi ohutusnõudeid. Lisaks peavad akrediteeritud programmid ja MKK-d järgima vastava spordialaliidu reegleid.

3.4 Nõuded eriolümpia spordialadele

3.4 (a) Eriolümpia spordialade liigitus

Spordialad, millel sportlastel on võimalik treenida ja võistelda, on jagatud kolme üldklassi, mis hõlmavad punktis 3.4 (b) nimetatud ametlikke spordialasid, punktis 3.4 (d) nimetatud tunnustatud spordialasid ning spordireeglites nimetatud kohalikul tasandil populaarseid spordialasid. Lõplik õigus määratleda, kuidas ja millal nimetada spordiala ametlikuks või tunnustatud spordialaks, on SOI-l. SOI vastutab kõigi spordialade puhul nende hetke tunnustusastme kohta teabe jagamise ja tõendamise eest akrediteeritud programmidele.

3.4 (b) *Ametlikud spordialad*

Ametlikud spordialad on spordialad, mida SOI on tunnustanud kui eriolümpia sporditreeningute- ja võistluste ametlikku programmi kuuluvaid spordialasid. Kõik akrediteeritud programmid peavad järgima SOI ametlike spordialade liigitust. Ametlike spordialade hulka kuuluvad:

1) ametlikud suvespordialad, mille hulka kuuluvad SOI järgi hetkel

veesport (ujumine), golf, kergejõustik, käsipall, korvpall, džudo, sulgpall, sportvõimlemine, iluvõimlemine, *bocce*, jõutõstmine, keegel, rulluisutamine, rattasport, purjetamine, ratsasport, pehme pesapall, jalgpall, lauatennis, tennis, võrkpall

ja

2) ametlikud talvespordialad, mille hulka kuuluvad SOI järgi hetkel

mäesuusatamine, lühiraja kiiruisutamine, murdmaasuusatamine, lumelauasõit, iluuisutamine, lumeräätsasport, saalihoki;

3) tunnustatud spordialad, mille hulka kuuluvad SOI järgi hetkel alljärgnevad alad.

Suvealad: kriket, süstasõit

Talvealad: põrandapall

3.3 (c) *Muudatused ametlike spordialade liigituses*

SOI võib üks kord iga kaheksa aasta jooksul muuta ja täiendada punktis 3.4 (b) toodud ametlike spordialade nimekirja, kasutades SOI spordireeglites sätestatud viisi ametlike spordialade liigitamiseks ja ametliku või tunnustatud spordiala tõendi uuendamiseks, millele eelneb taotlus spordireeglite nõukogule ja nõukogu heakskiit.

3.4 (d) *Tunnustatud spordialad*

Tunnustatud spordialad on alad, mida SOI pole liigitanud ametlike spordialade hulka, kuid mida SOI lubab hõlmata eriolümpia treening- ja võistlusprogrammidesse. SOI liigitab mitmed spordialad tunnustatud spordialaks, lähtudes SOI spordireeglites sätestatud nõuetest ja menetlusviisidest.

3.4 (e) *Ametlike spordialade reeglid*

SOI-l on lõplik õigus määrata, milliseid reegleid tuleb konkreetse ametliku spordiala treeningutel ja võistlustel järgida. Kõik sellised reeglid avaldatakse SOI spordireeglites ja edastatakse kõigile akrediteeritud programmidele.

3.4 (f) *Spordialaliitude reeglid*

Akrediteeritud programmid ja MKK-d peavad järgima reegleid, mida konkreetsete spordialade kohta väljastavad aeg-ajalt rahvusvahelised spordialaliidud, nagu on kirjas preambulis.

3.4 (g) *Akrediteeritud programmide pakutavad spordialad*

Akrediteeritud programmid pakuvad sportlastele kohalikke treening- ja võistlusvõimalusi ametlikel ja tunnustatud spordialadel. Pakutavad võistlused peavad üldjuhul hõlmama võimalust võistelda meeskondade või sportlastega, kellega sportlane tavapäraselt koos ei treeni.

3.4 (h) *Keelatud spordialad*

Keelatud spordialad tähendavad alasid, mille SOI on nimetanud meditsiininõukoguga nõupidamise järel SOI minimaalsetele tervise- ja ohutusnõuetele mittevastavateks või mis tooksid eriolümpia sportlaste jaoks muul moel kaasa põhjendamatu tervise- ja turvariske. Mitte ükski akrediteeritud programmei tohi pakkuda treeninguid ega võistlusi spordialal, mille SOI on nimetanud keelatud spordialaks. SOI on keelatud spordialadeks nimetanud hetkel poksi, vehklemise, laskmise, karate ja muud võitluskunstid. SOI võib keelatud spordialade nimekirja vastavalt SOI spordireeglites sätestatud viisile muuta või täiendada.

3.5 Nõuded eriolümpia treeningutele

Iga akrediteeritud programm peab pakkuma mitmekülgseid ja aastaringseid treeninguid, mida viivad läbi SOI spordireeglitele vastavad pädevad treenerid. Iga eriolümpia spordiala võistlusel osalev eriolümpia sportlane peab olema käinud vastava spordiala treeningutel. Treeningud võivad hõlmata nii füüsilist ettevalmistust kui ka toitumisalast koolitust. SOI kehtestab vastavalt SOI spordireeglitele igale programmis pakutaval ametlikul ja tunnustatud spordialal võistlejale kirjalikult minimaalse treeningu nõuded. Sportlased, kes soovivad osaleda piirkondlikel mängudel, mitme programmi ühismängudel või maailmamängudel, peavad olema eelnevalt läbinud minimaalse nõutud treeningu, mis on läbi viidud vastaval spordialal vähemalt kaheksa (8) järjestikkuse nädala jooksul ning selle aja jooksul peab sportlastel olema olnud võimalik ka mitu korda võistelda. Akrediteeritud programmid peavad pakkuma oma sportlastele, kes valmistuvad võistlusteks eriolümpia muudel tasanditel, nagu näiteks programmi võistlusel või alamprogrammi võistlusel (st kohalikul, piirkonna või kogukonna tasandil), samu treenimis- ja võistlusvõimalusi, mida akrediteeritud programm pakub piirkondlikeks, mitme programmi ühisvõistlusteks või maailmamängudeks valmistuvatele sportlastele.

3.6 Nõuded eriolümpia võistlustele

Kõik SOI, akrediteeritud programme või MKK korraldatavad ja toetatavad mängud ning võistlused peavad vastama alljärgnevatele üldnõuetele, välja arvatud SOI poolt akrediteeritud programmidele nõuete eiramiseks antud eriloa ulatuses.

3.6 (a) *Osalemisvõimalused*

Akrediteeritud programmid pakuvad treenimis- ja võistlemisvõimalusi kõigil tasemel sportlastele. Konkreetseid mänge ja võistlusi võib aga korraldada ainult ühele võistlustasemele. Meeskonnaspordialade puhul tuleb anda igale meeskonnaliikmele palju võimalusi võistlusel osalemiseks.

3.6 (b) *Võimalused silma paista*

Mängud ja võistlused peavad pakkuma kõigile sportlastele võrdsed võimalused võistluse jooksul silma paista. Ürituse iga võistlusdivisjon peab olema loodud selline, et igal divisjoni kuuluval sportlasel/meeskonnal on mõistlik võimalus võistluse käigus silma paista; selleks tuleb sportlased ja meeskonnad jagada divisjonidesse vastavalt nende varasemate soorituste täpsetele andmetele ja seal, kus vaja, rühmitada sportlased ja meeskonnad vanuse ja soo järgi, nagu seda nõuavad SOI spordireeglid.

3.6 (c) *Akrediteeritud programmi võistluste eesmärk ja sagedus*

Iga akrediteeritud programm peab korraldama regulaarselt ja sageli võistlusi, mille puhul on peaeesmärk pakkuda sportlastele praktilist võistluskogemust.

3.6 (d) *Maailmamängude ja muude SOI toetatavate võistluste kvoodid*

SOI-l on ainupädevus kehtestada siduvaid kvote sportlaste, treenerite ja muude akrediteeritud programmi poolt maailmamängudele ja muudele SOI toetatavatele võistlustele, mida kirjeldatakse alljärgnevalt punktis 3.8 (d), saadetavate delegatsioonide suurusele ja struktuurile.

3.6 (e) *Sportlaste edasijõudmine võistluse käigus*

Akrediteeritud programmid peavad järgima SOI spordireeglites sätestatud nõudeid ja toiminguid, mis puudutavad tingimusi, mille alusel toimub eriolümpial sportlase tõusmine

ühelt võistlustasemelt järgmisele, näiteks üleminek alamprogrammi mängudelt mitme programmi ühismängude tasemele või mitme programmi ühismängude tasemelt piirkondlike või maailmamängude tasemele. Akrediteeritud programmid rakendavad taseme tõstmisel SOI spordireeglites sätestatud kriteeriume viisil, mis pakub kõigi erinevate võimekustasemetega sportlastele võrdse võimaluse eriolümpia järgmisele võistlustasemele tõusta.

3.7 Auhinnad

3.7 (a) *Auhindade jagamisreeglid*

Auhindu jagatakse mängude ja võistluste raames ainult kooskõlas üdreeglitega ja SOI spordireeglitega. Kõigil mitme programmi ühismängudel, piirkondlikel mängudel, maailmamängudel ja muudel SOI toetatud võistlustel ja üritustel antakse igal üritusel välja medalid esimese, teise ja kolmanda koha omanikele ning rosetid neljandast kaheksanda koha omanikele. Diskvalifitseeritud sportlastele (juhul kui diskvalifikatsiooni põhjus oli muu kui ebasportlik käitumine või SOI spordireeglites sätestatud divisjoneerimisnõuete rikkumine) või sportlastele, kes võistlust ei lõpeta, antakse osalemisrosett.

3.7 (b) *Auhinnatseremooniad*

Kõigil mängude ja võistluste raames läbiviidavatel auhinnatseremooniatel tuleb keskenduda osalenud sportlaste väärikusele ja saavutustele ning tseremooniad tuleb läbi viia pidulikult ja uhkelt, nii et need meenutavad mõistlikkuse piires olümpiamängude auhinnatseremooniaid.

3.8 Maailmamängude korraldamine

SOI otsustab kõik maailmamängude korraldamist ja juhtimist puudutavad küsimused. Juhul kui SOI muud ei otsusta, kehtivad maailmamängude korraldamisel järgmised üldpõhimõtted.

3.8 (a) *Sagedus*

Maailmamänge korraldatakse iga kahe aasta järel kordamööda suvemängud ja talimängud, mis tähendab, et nii suvemängud kui ka talimängud leiavad kumbki aset iga nelja aasta järel, kusjuures esimesed suvemängud peeti 1975. aastal ja esimesed talimängud 1977. aastal.

3.8 (b) *Toimumispaik*

SOI määrab iga maailmamängude toimumispaiga ning valib välja vastava MKK ja sõlmib sellega lepingu, milles on kirjas tingimused, mis sätestavad MKK õigused ja vastutuse vastavate maailmamängude korraldamiseks, rahastamiseks ja läbiviimiseks. SOI valib iga maailmamängude toimumispaiga vastavalt maailma-/piirkondlike mängude hartas kirjeldatud toimingutele ja kriteeriumitele.

3.8 (c) *Rakendatavad reeglid*

Kõiki maailmamänge korraldatakse ainult SOI loaga ning kooskõlas SOI spordireeglitega, maailma-/piirkondlike mängude hartaga ning muude ühisstandarditega.

3.8 (d) *Osalevad programmid; kvoodid ja delegatsioonid*

Akrediteeritud programmidel on nii õigus kui ka kohustus saata sportlaste ja treenerite delegatsioone piirkondlikele, ja kus vajalik (nagu USA-s), siis ka mitme programmi ühisvõistlustele ja maailmamängudele. SOI-l on ainupädevus kehtestada siduvad kvoodid sportlaste, treenerite ja muude akrediteeritud programmi poolt maailmamängudele saadetavate isikute delegatsiooni kogusuurusele. Pärast seda, kui SOI kvoodid kehtestab, peavad akrediteeritud programmid saatma maailmamängudele delegatsioonid, mis vastavad nii suuruse kui ka struktuuri osas SOI kehtestatud kvootidele.

3.8 (e) *Sobivad sportlased*

Kõik akrediteeritud programmid peavad arvesse võtma SOI spordireeglites kirjeldatud sportlase edenemiskriteeriumeid, et tuvastada sportlased, kes sobivad esindama

akrediteeritud programmi maailmamängudel. Kooskõlas nimetatud edenemiskriteeriumitega (mis on üksikasjalikult lahti seletatud SOI spordireeglites) peavad sportlased, kes soovivad esindada oma akrediteeritud programmi piirkondlikel võistlustel või maailmamängudel, esmalt võistleva alamprogrammi ja/või akrediteeritud programmi võistlustel, mida korraldab või toetab nende akrediteeritud programm, misjärel saab nad valida piirkondlikele või maailmamängudele. Samaselt peavad USA programmide sportlased, kes soovivad osaleda USA mitme programmi ühisvõistlustel, piirkondlikel võistlustel või maailmamängudel, esmalt võistleva oma vastava alamprogrammi ja/või USA programmi korraldatud või toetatud võistlusel.

3.11 Eriolümpia ühendav sport (Unified Sports®)

Eriolümpia ühendav sport (Unified Sports®) on programm, mis ühendab spordimeeskondades treenimiseks ja võistlemiseks eriolümpia sportlased ja ilma intellektipuudeta sportlased (partnerid). Eriolümpia sportlaste ja partnerite vanuseline ja võimetepõhine sobitamine ning eriolümpia sportlaste ja partnerite suhtarvud on määratud iga spordiala puhul eraldi ning kooskõlas spordireeglitega. Akrediteeritud programmid peavad arendama eriolümpia ühendava spordi programme või muid programme, mis pakuvad lisavõimalusi sportlaste kaasamiseks oma vastavas piirkonnas. Kõiki eriolümpia ühendava spordi programme tuleb juhtida kooskõlas SOI spordireeglite eriolümpia ühendava spordi sätetele.

3.12 Eriolümpia liikumisaktiivsuse treeningprogrammid

Eriolümpia liikumisaktiivsuse treeningprogramm (LATP) on eriolümpia programm, mille sisu ja nõuded on sätestatud SOI spordireeglites ning mis on loodud eraldi sügava intellektipuudega inimestele, kes ei saa osa võtta tavalistest eriolümpia treeningutest ja võistlusprogrammist. LATP hõlmab palju erinevaid treeningtegevusi, mille on välja töötanud ja mida on katsetanud tõsise motoorse puudega inimestega praktilist töökogemust omavad asjatundjad ning need sobivad sügavava intellektipuudega inimestele, kes ei suuda veel võistelda rangetes treeningprogrammides, kus kehtivad objektiivsed ja universaalsed spordireeglid. Akrediteeritud programme julgustatakse pakkuma oma piirkonnas LATP-sid. SOI varustab akrediteeritud programmid SOI väljatöötatud ja heakskiidetud kirjalike juhistega, mis kirjeldavad nii treeningtegevusi kui ka muid LATP heakskiidetud osasid ja toiminguid. Akrediteeritud programmid peavad oma LATP-sid läbi viima kooskõlas SOI kirjalike juhistega.

3.13 Vabatahtlikud

3.13 (a)

Kõik akrediteeritud programmid ja MKK-d peavad kasutama üldreeglite nõuetega kooskõlas kõigis oma programmi osades võimalikul suurel määral vabatahtlike abi. Sportlaste heaolu ja ohutuse ning eriolümpia väärikuse ja maine säilitamiseks rajab iga akrediteeritud programm ja võtab kasutusele kirjalikud toimingud vabatahtlike leidmiseks, koolitamiseks ja järelvalveks. Akrediteeritud programme ja nende vastavaid alaprogramme julgustatakse välja töötama oma vabatahtlike värbamise, koolitamise ja järelvalve süsteemi, võttes eeskujuks üldreeglite lisas USA reeglite punkti 3.13, kui seda lubavad vastava programmi jurisdiktsiooni seadused.

3.13 (b) Järelvalve

Kõigi eriolümpia sündmuste ajal peavad akrediteeritud programmid tagama kõigi vabatahtlike asjakohase järelvalve ning võtma tarvitusele kohased ja kiired abinõud alati, kui mõni vabatahtlik ei järgi akrediteeritud programmi sätestatud põhimõtteid ja tegevusjuhiseid.

Artikkel 4 SOI roll eriolümpia juhtimises

4.1 SOI kui juhtorgani volitused, võim ja vastutus

SOI-l on õigus ja vastutus kindlustada, et kõik eriolümpia nime all või toetusega

intellektipuudega inimestele pakutavad sporditreeningud ja -võistlused korraldatakse, rahastatakse ja juhitakse kooskõlas rahvusvaheliste ühisstandarditega ning viisil, mis säilitab eriolümpia kvaliteedi ja maine ning teenib parimal viisil intellektipuudega inimeste huve üle kogu maailma. Sel eesmärgil on SOI-I õigus tõlgendada, välja anda ja aeg-ajalt parandada neid üldreegleid ja muid ühisstandardeid, samuti muid kirjalikke põhimõtteid ja juhiseid, mis puudutavad mis tahes eriolümpia liikumise tahku, sealhulgas ka SOI-le vajalikuna tunduval määral teemasid, mis muidu kuuluvad akrediteeritud programmide juhtimis- ja tegevusalasse. Lõplik otsustusõigus kõigis akrediteeritud programmide ning muude eriolümpia programmide tegevust, akrediteerimist, rahastamist ja juhtimist puudutavates küsimustes on SOI-I kui eriolümpia loojal, arendajal ja maailma juhtorganil.

4.1 (a)

SOI võim ja vastutus

SOI sätestab ja jõustab kõik eriolümpia organisatsiooni korraldust ja juhtimist reguleerivad põhimõtted ja nõuded maailmas ning sellel on kõigis eriolümpiat puudutavates küsimustes lõplik otsustusõigus. Piiramata eelmise lause üldkehtivust hõlmavad SOI volitused ja kohustused alljärgnevat.

4.1 (b)

Eriolümpia intellektuaalse vara kasutuse kaitsmine ja kasutuse volitamine

Eriolümpia nime, eriolümpia liikumise logo ja muude eriolümpia sümbolite ainuomanikuna sätestab ja kehtestab SOI tingimused, mille alusel mis tahes muu osapool võib eriolümpia nime või mis tahes muud eriolümpia sümbolit kasutada.

4.1 (c)

Ühisstandardite kehtestamine

Eriolümpia maine ja väärikuse säilitamiseks sätestab ja rakendab SOI kõigile akrediteeritud programmidele ja eriolümpia nime all või toetusega läbi viidavatele tegevustele ühisstandardid, mis hõlmavad nendes üldreeglites sätestatud nõudeid, akrediteerimisnõudeid, iga akrediteeritud programmi akrediteerimislitsentsi nõudeid, SOI spordireegleid, maailma- ja piirkondlike mängude hartat, graafikastandardite juhendit ja muid punktis 2.1 kirjeldatud põhimõtteid, mida kõiki kokku nimetatakse ühisstandarditeks.

4.1 (d)

Eriolümpia programmide akrediteerimine

Artiklis 5 üksikasjalikult kirjeldatud akrediteerimistoimingu teel annab SOI pädevatele akrediteeritud programmidele volituse ja akrediteeringu juhtida programme oma vastavas geograafilises piirkonnas ning kindlustab, et need akrediteeritud programmid järgivad üldreegleid ja muid ühisstandardeid.

4.1 (e)

Eriolümpia treeninguid ja võistlusi reguleerivate reeglite kehtestamine

SOI sätestab ja rakendab reeglid ja toimingud, mis reguleerivad eriolümpia võistluste läbiviimist ning mille hulka kuuluvad eriolümpial osalemise sobivuse põhimõtted, nõuded treeneritele, delegaatidele ja vabatahtlikele, ametlike spordialade, tunnustatud spordialade ja keelatud spordialade määratlus, konkreetse spordiala treeningutele kehtivad miinimumnõuded ning reeglid eriolümpia võistluste korraldamiseks, rahastamiseks ja juhtimiseks.

4.1 (f)

Maailma- ja piirkondlike mängude korraldamine

SOI korraldab ja juhib, või volitab pädevat MKK-d korraldama ja juhtima, kõiki maailma- ja piirkondlikke mängu.

4.1 (g)

Ülemaailmse eriolümpia liikumise juhtimine

SOI tegeleb ülemaailmse eriolümpia liikumise juhtimisega ja tegevuse kontrollimisega, nimetab ametisse sobivad nõunikud, komiteed ja muud nõukogud (sealhulgas artiklis 3 kirjeldatud üksused), peab nendega nõu eriolümpia põhimõtete ja juhtimise osas ning

korraldab kõiki eriolümpiaga seotud reklaamitegevusi üle kogu maailma.

4.1 (h)

SOI hüvanguks programmide ja tegevuste korraldamine

SOI viib SOI ja eriolümpia liikumise hüvanguks läbi teatud eriolümpia programme ja toetab teatud spordi-, reklaami- ja toetusüritusi erinevates paikades üle maailma, sealhulgas akrediteeritud programmide alluvusalas paiknevates kohtades.

4.1 (i)

Akrediteeritud programmide mitmejurisdiktsiooniliste tegevuste heakskiitmine

SOI kiidab heaks ja kehtestab mis tahes eriolümpia võistluse, programmi või muu akrediteeritud programmi haldusala piire ületava tegevuse nõuded, näiteks piirkondlike mängude, riikidevaheliste võistluste, USA mitme osariigi mängude ja muude akrediteeritud programmide algatatavate mitut jurisdiktsiooni hõlmavate tegevuste nõuded.

4.1 (j)

Rahaliste vahendite kogumise ja arendustegevuse järelvalve

SOI kehtestab ja jõustab nõuded kõigile akrediteeritud programmide või nende volitatud üksuste läbiviidavatele tegevustele, mille eesmärk on koguda eriolümpia nimel või hüvanguks rahalisi vahendeid.

4.1 (k)

Eriolümpia põhimõtete jõustamine

SOI-l on õigus lõpetada või ajutiselt keelata mis tahes eriolümpia ametniku, mis tahes akrediteeritud programmi vabatahtliku või treeneri, asutamiskogu, MKK või akrediteeritud programmi osalus mis tahes eriolümpia tegevuses, võtta akrediteeritud programmi suhtes tarvitusele artiklis 5 nimetatud mõjutusvahendid, lõpetada või võtta ära akrediteeritud programmi akrediteering ning kohaldada mis tahes nende üldreeglite või muude ühisstandardite rikkumise korral mis tahes eriolümpia ametniku, akrediteeritud programmi vabatahtliku või treeneri, asutamiskogu, MKK või akrediteeritud programmi või mis tahes muu osapoole suhtes muid seadusega lubatud korralekutsuvaid, ennetuslikke ja sunnimeetmeid.

5.2 Juhtimisnõuded

5.2 (a) Juhtimisvolitused

Iga akrediteeritud programmi asjaajamist juhib juhatus / programmikomitee, millel lasub akrediteeritud programmi tegevuse eest lõplik juriidiline vastutus ning lõplik vastutus SOI ees. SOI võib oma äranägemise järgi akrediteeritud programmile akrediteeringu andmise või uuendamise ajal heaks kiita selle akrediteeritud programmi jaoks teistsuguse juhtimisstruktuuri sõltuvalt selle programmi arenguastmest ja seadusega lubatust. Kui akrediteeritud programmi juhtimine määratakse juhtasutusele või spordiliidule, siis nõuab SOI tavaliselt akrediteeringu saamiseks ja säilitamiseks, et juhtasutus või spordiliit rajaks täidesaatva nõukogu, mis keskendub eraldi eriolümpia programmi juhtimisele akrediteeritud programmi jurisdiktsioonis.

5.2 (b) Juhatus / programmikomitee aruandekohustus

Akrediteeritud programmi juhatus / programmikomitee vastutab programmi põhikirja või muude organisatsiooni dokumentide järgi programmi juhtimise järelevalve eest. Akrediteeritud programmi juhatus / programmikomitee võib delegeerida teatud võimu või vastutuse teatud tegevusteks komiteedele või alamkomiteedele, akrediteeritud programmi ametnikele või töötajatele, kui selline delegeerimine on programmi põhikirja ja kehtivate seadustega lubatud. Lõplik vastutus ja aruandekohustus SOI ees selles, et akrediteeritud programmi tegevus on kooskõlas üldreeglite ja muude ühisstandardite nõuetega, lasub aga iga akrediteeritud programmi juhatusel / programmikomiteel. (Nimetatud vastutust ja aruandekohustust ei vähenda see, et vastavalt üldreeglitele ja muudele ühisstandarditele toimub SOI ja akrediteeritud programmide vaheline suhtlus tavaliselt asjasse puutuva alamprogrammi täidesaatva/programmirektori kaudu, mitte juhatus / programmikomitee

kaudu.)

5.2 (c) *Juhatuse / programmikomitee struktuur ja liikmelisus*

Akrediteeritud programmi juhatus / programmikomitee on piisava suurusega programmi üle järelevalve teostamiseks ja otsustamiseks ning see peaks hõlmama erinevatest geograafilistest paikadest ja erineva professionaalse taustaga liikmeid, kellel on kogemusi eriolümpiaga või intellektipuudega inimestega või huvi eriolümpia programmide arendamise ja laiendamise vastu. Iga akrediteeritud programmi juhatus / programmikomitee koosneb akrediteerimisnõuetes sätestatud liikmete arvust ja liigist. Selle nõude osana peab iga akrediteeritud programmi juhatus / programmikomitee liikmete hulgas olema vähemalt üks spordiasjatundja, üks intellektipuude valdkonna asjatundja, üks eriolümpia sportlane, keda on juhatuse/komitee töös osalemiseks koolitatud, ning vähemalt üks eriolümpia sportlase lähedane pereliige, vastavalt sellele, millised tingimused SOI kehtestab.

5.2 (d) *Juhatuse / programmikomitee rotatsioon*

Iga akrediteeritud programmi põhikiri või muud organisatoorsed dokumendid peavad nõudma juhatuse / programmikomitee liikmete süsteemset rotatsiooni, mis peab olema kooskõlas mis tahes kohalikest seadustest tulenevate piirangutega liikmelisuse aja kogukestuse kohta. Välja arvatud juhul, kui kehtivad seadused teisiti nõuavad, peavad akrediteeritud programmi põhikiri ja muud organisatoorsed dokumendid kehtestama juhatuse / programmikomitee mis tahes liikme liikmelisusaja pikkusele maksimaalse üheksa järjestikkuse aasta piirangu. (Kui kehtivad kohalikud seadused nõuavad muud ajapiirangut, kui eelnevas lauses kirjeldatud, siis loetakse akrediteeritud programm selle alajaotise (d) liikmelisusnõuetele vastavaks, kui akrediteeritud programm kehtestab oma kohalikest seadustest tulenevad ajapiirangud ning esitab SOI-le kohalike seaduste järgimise ja nõuete kohta SOI-t rahuldavad dokumendid.) Akrediteeringu ühe uuendamistingimusena esitab iga akrediteeritud programm ettenähtud nõuete rakendamise või selle nimel töötamise kohta SOI-t rahuldavad dokumendid. Seni, kuni akrediteeritud programm pole liikmelisuse rotatsiooninõudeid rakendatud, pikendatakse programmi akrediteerimisaega ühe (1) aasta võrra. Akrediteeritud programm võib taotleda üheksa-aastase maksimumaja nõudes erandi tegemist selle akrediteeritud programmi juhatuse / programmikomitee liikme puhul, kes on olnud selle juhatuse/komitee laitmatu liige. Nimetatud erandi taotlemiseks peab akrediteeritud programm esitama oma piirkonna SOI juhatajale kirjaliku avalduse (milles täpsustatakse isik, kelle puhul erandit taotletakse ning kirjeldatakse selle isiku tööd juhatuses / programmikomitees, põhjendatakse ajapikendust ja nimetatakse taotletava pikendusaja pikkust, võttes arvesse, et mitte ühelgi juhul ei tohi mitte ükski liige kuuluda juhatusse / programmikomiteesse rohkem kui kaheksateistkümnel järjestikkusel aastal), kes edastab taotluse koos oma soovitusel SOI tegevjuhile, kes vaatab taotluse läbi ja kui ta leiab, et taotlus tuleb rahuldada, siis soovib ta selle rahuldamist rahvusvahelisele nõukogule, mis teeb lõppotsuse ja teavitab otsusest akrediteeritud programmi ning tegevjuhti. Rahvusvaheline nõukogu ja SOI võivad kohaldada juhiseid ja nõudeid, mida kumbki peab selle protsessi puhul vajalikuks. Sellist erandit ei tohi rakendada mitte rohkem kui kahekümne protsendi mis tahes juhatuse / programmikomitee liikmete puhul.

5.2 (e) *Võimu delegeerimine tegev-/programmijuhile ja spordidirektorile*

Iga akrediteeritud programmi igapäevategevust korraldab tegev-/programmijuht, kes on akrediteeritud programmi juhatuse / programmikomitee poolt ametisse nimetatud pädev isik. Nimetatud tegev-/programmijuhil peab olema voli ja vastutus hallata akrediteeritud programmi igapäevategevust vastavalt nendele üldreeglitele ja muudele ühisstandarditele. Tegev-/programmijuhi tegevuse üle peab akrediteeritud programmi juhatus / programmikomitee teostama järelevalvet ning tema tegevus peab olema kooskõlas akrediteerimisnõuetega. Tegev-/programmijuht võib töötada täis- või poole kohaga, vabatahtlikuna või tasu eest, kuid ta ei tohi olla sama isik kui juhatuse / programmikomitee

esimees või spordidirektor. Akrediteeritud programmi spordiprogrammide juhtimine tuleb delegeerida spordidirektorile. Spordidirektori tegevuse üle peab akrediteeritud programmi juhatus / programmikomitee teostama järelvalvet ning ta võib töötada täis- või poole kohaga, vabatahtlikuna või tasu eest, kuid ta ei tohi olla sama isik kui juhatuse / programmikomitee esimees või tegev-/programmirektor. SOI aitab akrediteeritud programmi tegev-/programmirektori ja spordidirektori valimisel, andes teavet selle kohta, millist pädevust ametikoht nõuab ning, kui SOI-l on vastavaid teadmisi, siis ka teavet võimalike sobivate kandidaatide kohta.

5.2 (f) *Organisatoorsed dokumendid*

Iga akrediteeritud programm juhendab oma tegevuses oma organisatsiooni põhikirjaartiklitest ja/või muudest organisatoorsetest dokumentidest, mis sätestavad programmi juriidilised volitused ja tegevuse (ühisnimega „organisatoorsed dokumendid“). SOI peab iga akrediteeritud programmi organisatoorsed dokumendid akrediteerimise käigus (nagu on kirjeldatud artiklis 6) heaks kiitma. Pärast seda, kui SOI on akrediteeritud programmi organisatoorsed dokumendid heaks kiitnud, ei tohi akrediteeritud programm neis organisatoorsetes dokumentides ilma SOI loata sisulisi muudatusi teha.

5.2 (g) *Paindlikkus teatud olukordades*

SOI võib oma äranägemise järgi lubada akrediteeringut või selle uuendamist taotlevale akrediteeritud programmile suuremat paindlikkust struktuuri, juhtimise ja organisatoorsete dokumentide osas ning lubada akrediteeritud programmil teatud punkti 5.2 nõuete eiramist, kui SOI leiab, et selline paindlikkus on konkreetse akrediteeritud programmi eriolukorrast lähtuvalt põhjendatud ning kui SOI on veendunud, et akrediteeritud programmile soovitatud struktuur ja juhtimiskorraldus tagavad piisava kindluse, et akrediteeritud programm suudab täita oma kohustused SOI ees kooskõlas akrediteerimisstandarditega, programmi akrediteerimislitsentsi nõuetega ning üldreeglitega.

5.7 Eriolümpia nime ja muude eriolümpia sümbolite kasutamine

Iga akrediteeritud programm peab järgima oma programmi nime osana eriolümpia nime ning eriolümpia logo ja muude sümbolite, mille kasutamiseks on SOI sellele akrediteeritud programmile loa andnud, kasutamisel neid üldreegleid ja muid ühisstandardeid. Akrediteeritud programmid peavad järgima üldreeglitega ja ühisstandarditega sätestatud piiranguid ka kolmandatele osapooltele akrediteeritud programmi toetuseks või hüvanguks läbiviidavate tegevustega seoses eriolümpia sümbolite kasutamiseks loa andmisel. Eelnevate lausete üldkehtivust piiramata peavad akrediteeritud programmid SOI poolt akrediteeritud programmile antud loal eriolümpia nime, logo ja muude sümbolite kasutamisel järgima alljärgnevat nõudeid.

5.7 (a) *Eriolümpia logo kasutamine*

Igal akrediteeritud programmil on õigus kasutada eriolümpia logo ainult juhul, kui eriolümpia logo esitatakse koos või kõrvalt akrediteeritud programmi nimega. Eriolümpia logo on esitatud koos või kõrvalt akrediteeritud programmi nimega, kui eriolümpia logo kasutatakse kohe programmi nime kohal või kõrval, nii nagu on sätestatud graafikastandardite juhendis. Mitte ükski akrediteeritud programm ei tohi mitte ühelgi juhul kasutada ega esitada eriolümpia logo üksinda ilma nõutud akrediteeritud programmi nimeta selle kõrval, samuti ei tohi mitte ükski akrediteeritud programm anda luba ühelegi alamprogrammile ega muule kolmandale osapooltele eriolümpia logo üksinda kasutamiseks. Akrediteeritud programmid peavad kasutama eriolümpia logo koos oma vastava programminimega ning kõiki muid eriolümpia sümboleid, mille aeg-ajalt kasutamiseks on SOI akrediteeritud programmidele loa andnud, tohib kasutada ainult kooskõlas graafikastandardite juhendi, üldreeglite ja muude ühistandarditega. Ilma SOI eelneva kirjaliku loata ei tohi akrediteeritud programm kasutada peale eriolümpia logo mitte ühtegi muud logo, kaubamärki, teenuse sümbolit, kujundust, embleemi, pitsatiit ega

muud sümbolit.

5.7 (b) SOI kaubamärgi registreeringute teadvustamine

Akrediteeritud programmid peavad tähistama pädevate kaubamärgi registreerimise asutuste juures kaubamärgina registreeritud või muul moel SOI omandiks tunnistatud eriolümpia logo ja muud eriolümpia sümbolid alati registreeritud kaubamärgi sümboliga (®), nagu seda nõuab graafikastandardite juhend, kui see eriolümpia sümbol on SOI registreeritud kaubamärk. Kui kasutatav eriolümpia kaubamärk on SOI tavaõiguse või muu registreerimata kaubamärk või tavaõiguse teenindusmärk, nagu on kirjas SOI graafikastandardite juhendis ja muudes akrediteeritud programmidele edastatud kirjalikes teadetes, siis peavad akrediteeritud programmid esitama selle eriolümpia sümboli alati koos tavaõiguse kaubamärgi tähisega (™), või, kui nõutud, siis tavaõiguse teenindusmärgiga (SM), nii nagu seda nõuab graafikastandardite juhend ja muud SOI-lt akrediteeritud programmidele edastatud kirjalikud teadaanded vastava eriolümpia sümboli lubatud kasutuse ja esitamise kohta.

5.7 (c) Heakskiidu nõuded

Akrediteeritud programmid peavad kirjalikult heaks kiitma kõigi eriolümpia nime, logo ja muude sümbolite kujunduste, kasutuste, esituste ja taasesituste vormi, sisu ja väljanägemise, enne kui selle akrediteeritud programmi alamprogrammid või muud kolmandad osapooled neid akrediteeritud programmi loal kasutada võivad. Kõigil eelpool nimetatud alamprogrammi või kolmandat osapoolt hõlmavatel kasutusjuhtudel tuleb järgida graafikastandardite juhendit ja muid ühisstandardeid.

5.7 (d) Eriolümpia logo kasutusnõuded

Iga akrediteeritud programm peab kasutama eriolümpia logo koos akrediteeritud programmi nimega kõigis akrediteeritud programmi materjalides, sealhulgas, kuid mitte ainult, akrediteeritud programmi kirjatarvetel, visiitkaartidel, pressiteadete päistes, võistluste ajakavades, aastaraamatutes, lippudel ja plagudel, sportlaste numbrisiltidel, sportlaste vormiriietusel, plakatitel, brošüürides ja kõigis eriolümpia ürituste osalejatele, sponsoritele ja avalikkusele jagatavates teabe- ja tutvustusmaterjalides.

5.7 (e) Ametliku tutvustusteksti kasutamine

Akrediteeritud programmide kasutatav tutvustustekst („ametlik tutvustustekst“) koosneb alljärgnevatest lausetest.

Loodud Joseph P. Kennedy, Jr. fondi poolt

Special Olympics, Inc. poolt volitatud ja akrediteeritud [asutamiskomitee puhul kasutada „Special Olympics, Inc. poolt tunnustatud“] intellektipuudega inimeste hüvanguks

Ametlik tutvustustekst tuleb esitada silmapaistval kohal kõigil kontoritarvetel, brošüüridel, aastaaruannetel, pressiteadetel ja muul trükimeedial, veebisaitidel ja filmides, slaidiseanssides ja videoesitlustes, mida akrediteeritud programm toodab või levitab. Kui võimalik, siis tuleks ametlik tutvustustekst hõlmata ka akrediteeritud programmi jurisdiktsioonis filmitud ja levitatava telesaate tiitrites. Ametliku tutvustusteksti täpsed kasutusnõuded on sätestatud graafikastandardite juhendis. Kui väljapool USA-d asuvad akrediteeritud programmid kasutavad ametlikku tervitusteksti, siis tuleb kirjutada sõnade „vaimse puudega“ („*mental handicap*“) asemel „intellektipuudega“ („*intellectual disability*“ / „*intellectual disabilities*“), kui selline asendus on punkti 9.1 järgi lubatud.

5.7 (f) Kooskõla muude põhimõtetega

Kõik akrediteeritud programmi poolt eriolümpia sümbolite kasutamised peavad olema kooskõlas nende üldreeglite ja muude ühisstandardite nõuetega, sealhulgas, kuid mitte ainult, punktide 5.8 ja 5.9 sätetega (vastavalt võistlustel reklaamide edastamise kohta ning eriolümpia sümbolite ja eriolümpia programmide alkoholsete jookide ja tubakatoodetega seostamise keelu kohta).

Jaotis 5.8 Reklaamide edastamine võistlustel ja riigilippude kasutuskeeld

5.8 (a) Reklaam sportlaste vormiriietel ja numbrisiltidel

Selleks, et takistada intellektipuudega inimeste ärakasutamist reklaami eesmärgil, ei tohi maailma-, piirkondlikel ja mitme programmi ühismängudel mitte ühelgi vormiriidel, -vestil ega muul võistlusnumbrit kandval esemel, mida eriolümpia sportlased mis tahes võistluse mis tahes ava-, lõpu- või auhinnatseremoonial kannavad, olla firmamärke ega muid reklaamsõnumeid. Ainsad reklaammärgised, mis võivad mängude võistluste ning ava- ja lõputseremooniade ajal sportlaste ja treenerite vormirõivastel esineda, on tavapärased tootja reklaammärgised. Punkti 5.8 (a) jaoks on „tavalised reklaammärgised“ piiratud alljärgnevatega.

1) Suurematel rõivaesemetel, nagu näiteks särgid, jakid, püksid, džemperid ja dressipluusid, on lubatud eseme kohta üks logo või reklaamnimi, kui nimi või logo ei ületa 38,7-ruutsentimeetrist (6-ruuttollist) ala (see on sama, kui näiteks ekraan mõõtudega 2" x 3" / 5,08 cm x 7,62 cm).

2) Väikestel rõivaesemetel, nagu näiteks peapaelad, mütsid, sokid, kindad ja vööd, on lubatud eseme kohta üks logo või reklaamnimi, kui see nimi või logo ei ulatu üle 19,35-ruutsentimeetrise ala.

3) Sportlaste jalatsitel ei ole lubatud ühegi logo ega reklaamnime kasutamine, välja arvatud tavakaubanduses müüdavatele jalatsitele tootja poolt kinnitatud nimed ja logod.

5.8 (b) Reklaammärgised sportlase muudel rõivastel ja esemetel

Eriolümpia sportlased, kes pole kaasatud võistluse või ava-/lõputseremooniatesse, võivad kanda ja kasutada mängude toimumispaikades (välja arvatud võistlemisega seotud kohtades, nagu näiteks treening- ja harjutustegevuse ajal) riietust ja/või esemeid, mis ei kuulu nende spordivarustuse hulka (nt spordikott), mis kannavad toetavate ettevõtete ja asutuste väikseid ja silmatorkava kujundusega tunnuseid.

5.8 (c) Vabatahtlike voli edastada reklaamteateid

Vabatahtlikud võivad kanda mängude raames toimuvatel võistlustel osaledes rõivaid, mis kannavad väikseid ja silmatorkavalt kujundatud nimesid ja logosid, mis viitavad toetavatele ettevõtetele ja asutustele, kui nende esituspind ei ületa 38,7-ruutsentimeetrist (6-ruuttollist) ala.

5.8 (d) Spordiametnike voli edastada reklaamteateid

Spordiametnikud ei tohi kanda ega kasutada mitte kunagi mängude ava- ega lõputseremooniade, võistluste ega demonstratsiooniesinemiste ajal, ka mitte mängude võistlustel või demonstratsiooniesinemistel kohtunikuna töötamise ajal rõivaid ega muid esemeid, mis kannavad toetavate ettevõtete või asutuste nimesid või logosid (välja arvatud tavapärased reklaammärgised, mida on kirjeldatud eelnevas punktis a)) Muul ajal, samuti mängude ava- ja lõputseremooniade, võistluste ja demonstratiivesinemiste toimumispaikadest eemal (näiteks treening- ja harjutustegevuste ajal) võivad ametnikud kanda ja kasutada rõivaid ja muid esemeid, mis kannavad teoetajate nimesid ja logosid, kui nende esitusala on kooskõlas jaotises 5.8 (c) vabatahtlike puhul lubatud esitusalaga.

5.8 (e) Reklaamteadete edastamine avatseremooniatel

Kõigil mängude avatseremooniatel tuleb tunnustada sportlaste võimeid, saavutusi ja julgustada eriolümpia sportlasi värvikas vääriskuse ja rõõmu õhustikus, mis on kooskõlas olümpia vaimu ja asutamispõhimõtetega. SOI-l on põhimõte, et mitte ühelgi juhul ei tohi maailmamängude, piirkondlike mängude ega mitme programmi ühisvõistluste avatseremoonia toimumispaigas olla nähtaval mitte ühtegi plagu ega muud märki, mis kannab ärisponsorite või nende toodete nimesid või muid viiteid ärisponsorite või nende toodete toele. Akrediteeritud programmid võivad lubada reklamplagude ja -siltide kasutamist oma avatseremooniatel, kui need plagud ja sildid jäävad oma märgatavuselt alla eriolümpia omadele, ei riku ühtegi muud jaotise 5.8 sätet ning on äärmiselt maitsekad.

5.8 (f) *Reklaami edastamine mängude muudes toimumispaikades.*

SOI, MKK või akrediteeritud programm võib esitada või lubada teistel esitada mängude toimumisalal, lõputseremoonia toimumispaikades ja mängude toimumispaikade muudel aladel kui avatseremoonia toimumispaigad plagusid ja muid silte, mis viitavad sponsoritele, kui nende esitamine on muus osas kooskõlas üldreeglitega ja muude ühisstandarditega.

5.8 (g) *Riigilippude kasutuskeeld*

Et järgida eriolümpia asutamispõhimõtteid, mille järgi ületab eriolümpia riigi- ja poliitfilosoofiate piire, ei tohi sportlased, treenerid ega muud akrediteeritud programmi ametliku delegatsiooni liikmed mitte ühelgi juhul maailma- ja piirkondlikel mängudel ega mitme programmi ühismängudel näidata riigilippe ega laulda või muul moel esitada riigihümne. MKK võib aga näidata maailma- või piirkondlike mängude ava-, lõpu- ja auhinnatseremooniatel võistlevate riikide ja korraldajamaa lippe.

5.8 (h) *Näomaalingute keeld*

Eriolümpia sportlased, treenerid ja vabatahtlikud ei tohi kanda võistluste, mängude, ava- ja lõputseremooniate, auhinnatseremooniate ja -vastuvõttude ajal näomaalinguid. See keeld hõlmab ka näol reklaami ja riigilippude esitamise keeldu.

5.8 (i) *Klounid*

SOI, MKK või akrediteeritud programm peab kindlustama, et olümpiaküla meelelahutusüritustele ei pääse ükski kloun, samuti on klounidel keelatud osaleda võistlustel, mängudel, ava- ja lõputseremooniatel, auhinnatseremooniatel, spordiüritustel ja auhinnavastuvõttudel.

5.8 (j) *Maskotid*

SOI, MKK või akrediteeritud programm peab kindlustama, et maskotid säilitavad mängude teatud ürituste ajal väärikuse, sealhulgas vande andmisel, lippude heiskamisel ja mängude ava- ja lõpuürituste tuletseremooniate ajal. Maskotid ei tohi auhinnatseremooniatel teha muud kui õnnitleda sportlasi pärast auhindade väljajagamist.

5.9 Alkoholi- ja tubakapoliitika

5.9 (a) *Alkoholsete jookide ja tubakatoodete tarbimine*

Mitte ükski akrediteeritud programm ei tohi teadlikult lubada alkoholsete jookide ega tubakatoodete kasutamist eriolümpia treening- ega võistluspaigas.

5.9 (b) *Eriolümpia nime ja eriolümpia sümbolite alkoholsete jookidega ja tubakatoodetega seostamise keeld*

Mitte ükski akrediteeritud programm ei tohi lubada eriolümpia nime, logo ega muude sümbolite avalikku või nähtavat seostamist mis tahes alljärgneva ettevõtte- või tooteliigi nime või kaubamärgiga:

1) mis tahes tubakatoode, tubakatoote tootja või levitaja

ja

2) mis tahes alkoholne jook, alkoholse joogi tootja või levitaja.

5.9 (c) *Lubatud tegevused*

Punktis 5.9 (b) sätestatud keeld ei takista akrediteeritud programmil teha või lubada alljärgnevat:

1) lubada nn „pimedat“ panust, mida akrediteeritud programm mitte ühelgi moel ei reklaami ega tunnusta avalikult (välja arvatud määral, mil panustaja on sunnitud teavitama maksuametit või täitma muid riigiasutustega seotud dokumente, mis on avalikkusele kättesaadavad);

2) lubada eriolümpia nime, logo ja/või muude sümbolite avalikku seostamist toodetega, mis pole tubakatooted ega alkoholised joogid, isegi kui neid toodavad või levitavad ettevõtted, mis toodavad või levitavad ka tubakatooteid või alkoholiseid jooke;

3) lubada eriolümpia nime, logo ja/või muude sümbolite avalikku seostamist alkoholsete jookide või tubakatoodete tootjate või levitajate nimedega, kui need on eraldatud toodetest või tootenimedest ning kui nende ettevõtete nimed ei sisalda kaubamärgi nime ega alkoholise joogi või tubakatoote üldnimetust.

5.9 (d) SOI-lt vajalike juhiste hankimine

Akrediteeritud programmid peavad abi ja edasi tegutsemise loa saamiseks võtma ühendust SOI-ga alati, kui esineb kahtlus, kas akrediteeritud programm võib võtta tubakatoodetega või alkoholsete jookidega seostatavalt ettevõttelt vastu toetusi või muud abi. Neil puhkudel on lõplik ning akrediteeritud programmi jaoks siduv otsustusõigus SOI-l.

8.3 Strateegiliste aastaplaanide ja programmi eelarve koostamine

8.3 (a)

Iga akrediteeritud programm peab püüdma välja töötada SOI strateegiate ja prioriteetidega kooskõlas olevad mitmeaastased plaanid ning koostama iga finantsaasta jaoks kirjaliku tegevuskava („aastaplaan“), milles on kirjas akrediteeritud programmi spordi-, tegevus- ja korralduseesmärgid ning rahastamis- ja kasvueesmärgid. Iga strateegiline ja aastaplaan tuleb koostada nii sisu kui ka vormi poolest kooskõlas juhistega, mida SOI aeg-ajalt edastab ning esitada SOI-le SOI poolt ettenähtud ajal.

8.3 (b)

Iga aastaplaan peab hõlmama kirjalikku eelarvet, mis sisaldab üksikasjalikku teavet kõigi tulude ja kulude kohta, mida tulevaks finantsaastaks ette nähakse („programmi eelarve“). Iga aastaplaan ja seda saatev programmi eelarve peab saama enne selle jõustumist heakskiidu akrediteeritud programmi juhatuse / programmikomiteelt ning tuleb esitada SOI-le enne plaaniga hõlmatava finantsaasta algust. SOI jätab endale õiguse nõuda akrediteeritud programmi aastaplaani ja programmi eelarve uuesti läbivaatamist või muutmist määral, mida SOI peab vajalikuks akrediteeritud programmi tõrgeteta majandamiseks või akrediteeritud programmi akrediteerimise tingimusena.

8.4 Finantsaruanded

Iga akrediteeritud programm peab koostama ja pidama vajalikke finantsaruandeid, mis on kooskõlas kehtivate raamatupidamisnõuetega ning milles kasutatakse selle riigi vääringut, kus akrediteeritud programm oma põhitegevust läbi viib. Iga akrediteeritud programm peab võrdlema finantsaruandeid vähemalt kord kvartalis programmi eelarvega. Iga akrediteeritud programm peab iga finantsaasta kohta koostama kehtivate raamatupidamisnõuetega kooskõlas olevad aastaaruanded. Nimetatud finantsaruanded tuleb esitada SOI-le osana punktis 8.6 nimetatud aruandekohustusest.

8.5 Auditeerimisnõuded

8.5 (a) Üldnõuded

Iga akrediteeritud programmi finantsaastaruande peab auditeerima sõltumatu sertifitseeritud avalik raamatupidaja või programmi jurisdiktsiooni kuuluv raamatupidajana tunnustatud iseseisev raamatupidamisametnik.

8.5 (b) *Auditi tulemused*

Kõigi punktis 8.5 nõutud auditite tulemused tuleb esitada kirjalikult akrediteeritud programmi juhatusele / programmikomiteele. Iga akrediteeritud programmi kasutatavad finantsjärelvalve ja raamatupidamissüsteemid olema piisavad, et võimaldada akrediteeritud programmi välisaudiitoritel anda terviklik kirjalik hinnang selle kohta, kas need finantsaruanded peegeldavad igakülgset õiglaselt akrediteeritud programmi finantsolukorda. SOI vaatab üle akrediteeritud programmi akrediteeringu pikendamise võimaluse, kui sõltumatud audiitorid ei saa akrediteeritud programmi kõnealuse finantsaasta finantsaruannete läbivaatamise kohta terviklikku hinnangut anda. Sellisel juhul peab SOI saama kinnituse, et vastava akrediteeritud programmi juhatuse / programmikomitee on tarvitusele võtnud kiired ja tõhusad abinõud kontrollipuuduste, mis

takistasid programmi audiitoritel tervikhinnagut anda, eemaldamiseks. Kui akrediteeritud programmi välisaudiitorid esitavad akrediteeritud programmi finantsaruannete kohta puuduliku hinnangu, siis peab akrediteeritud programmi juhatus / programmikomitee teavitama sellest viivitamatult kirjalikult SOI-t ning edastama üksikasjaliku tegevus- ja ajakava audiitorite puuduliku hinnangu põhjustanud puuduste kõrvaldamiseks.

8.5 (c)

SOI eelneva kirjaliku loaga võib akrediteeritud programm kutsuda oma finantsaruannete kontrollijaks sõltumatu sertifitseeritud avaliku raamatupidaja, mitte audiitori, kui auditi maksumus on eeldatavasti üle 4% akrediteeritud programmi auditeeritava finantsaasta kogukasumist ja muudest toetustest.